

Sygn. akt IV Ua 8/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SSO Jacek Witkowski

Sędziowie: SO Katarzyna Antoniak (spr.)

SO Jerzy Zalasieński

Protokolant: st.sekr.sądowy Marta Żuk

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2018 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku chorobowego i zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 listopada 2017r. sygn. akt IV U 252/17

oddala apelację.

J. Z. J. W. K. A.

Sygn. akt: IV Ua 8/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 listopada 2017r. Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 13 lipca 2017r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej A. R. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 27 września 2016r. do 21 października 2016r. i ustalił, że ubezpieczona nie ma obowiązku zwrotu tego zasiłku wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w łącznej kwocie 2 916,25 złotych.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

Decyzją z 13 lipca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił A. R. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 27 września 2016r. do 21 października 2016r. oraz zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za ten okres wraz z odsetkami ustawowymi w łącznej wysokości 2 916,25 złotych. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczona w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Powiatowym Urzędzie Pracy w S., w czasie korzystania ze zwolnienia lekarskiego, wykonywała pracę na podstawie umowy zlecenia dla (...) Centrum (...), gdyż w dniu 17 października 2016r. zatwierdziła w systemie informatycznym rozliczenie miesięczne

ubezpieczonych grupowo pracowników. Za wykonane czynności otrzymała wynagrodzenie. Pobrany przez nią zasiłek chorobowy, jako nienależnie wypłacony, podlega więc zwrotowi wraz z odsetkami.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę. Wskazała, że jest pracownikiem Powiatowego Urzędu Pracy w S., a z (...) Centrum (...) łączy ją umowa zlecenia. Podała, że od 27 września 2016r. do 20 października 2016r. przebywała w sanatorium. Deklarację miesięczną osób objętych u jej pracodawcy ubezpieczeniem grupowym wysłała za nią w dniu 17 października 2016r. współpracownica, której zleciła tę czynność i przekazała jej później również otrzymane od (...) wynagrodzenie. Nie wykonywała więc pracy będąc na zwolnieniu lekarskim. Zaznaczyła, że robiła wszystko w dobrej wierze, z poczucia obowiązku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z podaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił, że ubezpieczona A. R. od 1995r. jest pracownikiem Powiatowego Urzędu Pracy w S.. W okresie od 27 września 2016r. do 20 października 2016r. przebywała na leczeniu sanatoryjnym w A. i korzystała w związku z tym ze zwolnienia lekarskiego od pracy. Za okres ten pobrała zasiłek chorobowy w kwocie 2 778,25 złotych. Jednocześnie od 2015r. ubezpieczona współpracuje z (...) S.A. w W. na podstawie umów zlecenia, w ramach których u swojego pracodawcy za wynagrodzeniem zajmuje się prowadzeniem ubezpieczenia grupowego pracowników i raz w miesiącu zatwierdza w systemie informatycznym zleceniodawcy deklarację na temat liczby ubezpieczonych pracowników i wysokości ich składek na ubezpieczenie. Na telefoniczną prośbę ubezpieczonej czynność tę w dniu 17 października 2016r. wykonała za nią współpracownica E. U., której później, w dniu 25 października 2016r. ubezpieczona przekazała otrzymane z (...) wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia za miesiąc październik 2017r. w wysokości 71,40 złotych.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie A. R. okazało się zasadne i dlatego należało je uwzględnić. Wskazał, że zgodnie z art.6 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.1368) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Przysługuje on również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - art.7 pkt 1 ustawy. Z kolei art.17 ust.1 w/w ustawy stanowi, że ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Sąd Rejonowy zauważył, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pracą zarobkową jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (tak SN w wyroku z 5 kwietnia 2005r., w sprawie I UK 370/04, OSNP 2005/21/342). Z kolei w wyroku z 9 października 2006r. (w sprawie II UK 44/06, OSNP 2007, nr 19-20, poz.295) Sąd Najwyższy podkreślił, że nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art.17 ust.1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodujące utratę prawa do zasiłku chorobowego. Nie dochodzi bowiem do wypełnienia przesłanek z art.17 przywołanej ustawy, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym, wymuszone okolicznościami.

W ocenie Sądu Rejonowego w realiach niniejszej sprawy nie można w ogóle mówić o wykonywaniu przez ubezpieczoną jakiegokolwiek pracy w spornym okresie zwolnienia lekarskiego. Z przeprowadzonych w sprawie dowodów wynika bowiem niezbicie, że w dniu 17 października 2016r. A. R. nie dokonała czynności zatwierdzenia w systemie informatycznym (...) Centrum (...) miesięcznego sprawozdania o liczbie pracowników objętych ubezpieczeniem grupowym i ich składek na to ubezpieczenie, ale zrobiła to za nią jej współpracownica E. U., którą ubezpieczona poprosiła o to telefonicznie, kiedy sama przebywała w sanatorium. E. U. w ramach swoich obowiązków pracowniczych zajmowała się potrącaniem z wynagrodzenia pracowników składek na ubezpieczenie grupowe i z codziennej

współpracy z ubezpieczoną była zorientowana jakie czynności należy wykonać, żeby zatwierdzić comiesięczne sprawozdanie dla (...) oraz gdzie szukać niezbędnych do tego narzędzi, takich jak login i hasło do konta w systemie informatycznym. Za tę pomoc ubezpieczona przekazała później E. U. swoje wynagrodzenie od (...) otrzymane za ten miesiąc. Nie ma przy tym znaczenia czy umowa zlecenia zawarta przez ubezpieczoną z (...) Centrum (...) przewiduje możliwość podzlecenia określonych czynności osobie trzeciej. Istotne jest, że w okolicznościach niniejszej sprawy do tego doszło i czynności przypisywane przez organ rentowy ubezpieczonej faktycznie zostały wykonane nie przez nią, ale przez inną osobę.

Sąd wskazał, że zgodnie z art.84. ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009r., nr 25, poz.1585 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczone o braku prawa do ich pobierania;
- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

W rozpoznawanej sprawie ubezpieczona nie wykonywała pracy w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim, więc wypłaconych za sporny okres świadczeń nie można uznać, w myśl art.84 ust.2 ustawy systemowej, za świadczenia nienależne, a tylko świadczenie nienależnie pobrane w świetle art.84 ust.1 tej ustawy podlega zwrotowi.

Na marginesie Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że brak było podstaw do żądania od ubezpieczonej przez organ rentowy zapłaty odsetek ustawowych od pobranych świadczeń za okres poprzedzający wydanie decyzji w niniejszej sprawie. Roszczenie organu rentowego o zapłatę tych odsetek staje się bowiem wymagalne dopiero od doręczenia decyzji osobie zobowiązanej do zwrotu tego świadczenia, a nie w chwili pobrania świadczenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych przyznawane są bowiem w drodze decyzji administracyjnych i na podstawie decyzji administracyjnych są wypłacane. Nie można zatem utrzymywać, że świadczenia wypłacone na podstawie pozostającej w obrocie prawnym decyzji administracyjnej jako nienależne, podlegały zwrotowi w dacie wypłaty, choćby przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały lub odpadły. W myśl art.84 ustawy systemowej świadczenia uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 3 lutego 2010r., w sprawie I UK 210/09, Lex nr 585713).

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy w oparciu o powołane wyżej przepisy oraz art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego w spornym okresie ustalając jednocześnie, że nie ma ona obowiązku jego zwrotu wraz z odsetkami.

Od powyższego wyroku apelację złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wydanie orzeczenia ,tj. art.233§1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym poprzez przyjęcie, że aktywność zawodowa podjęta przez ubezpieczoną w okresie zwolnienia lekarskiego miała jedynie charakter incydentalny oraz że w przypadku ubezpieczonej nie można mówić w ogóle o wykonywaniu przez nią pracy w spornym okresie zwolnienia lekarskiego,
2. naruszenie prawa materialnego ,tj. art.17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art.84 ust.1 i ust.2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że podjęcie działalności zarobkowej w

okresie zwolnienia lekarskiego nie stanowi podstawy do pozbawienia ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego oraz zobowiązania do ich zwrotu.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego za I instancję wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną przedstawione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W przekonaniu Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się zarzucanych mu prawa procesowego i materialnego. W okolicznościach sprawy nie może być wątpliwości, że ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy nie wykonywała pracy zarobkowej. Przeciwnie temu ustaleniu twierdzenia organu rentowego stanowią polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego. W sprawie niesporne jest, że w rozpatrywanym okresie ubezpieczona przebywała na leczeniu sanatoryjnym poza miejscem zamieszkania i w związku z tym była również nieobecna w miejscu pracy i nie świadczyła pracy na rzecz swojego pracodawcy. Z tego względu nie wykonywała i nie miała nawet technicznych możliwości wykonania żadnych czynności na rzecz (...) w ramach obsługi programu grupowego ubezpieczenia pracowników. Nie można bowiem nie zauważyć, że obsługa programu grupowego ubezpieczenia pracowników w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) była ściśle związana z zatrudnieniem ubezpieczonej w ramach stosunku pracy i z pełnioną przez nią funkcją głównej księgowej zatrudniającego ją Powiatowego Urzędu Pracy w S.. Z niekwestionowanych przez organ rentowy zeznań ubezpieczonej wynika, że wobec niemożności osobistego wykonywania czynności objętych umową zlecenia, ubezpieczona telefonicznie poprosiła o wykonanie czynności w postaci przesłania comiesięcznej deklaracji na temat liczby ubezpieczonych pracowników i wysokości ich składki, innego pracownika Urzędu Pracy w S. zatrudnionego w ramach działu księgowości. Działała przy tym nie w celu uzyskania wynagrodzenia, ale w interesie zatrudnionych u pracodawcy i ubezpieczonych w (...) pracowników, których danych dotyczyły przesyłane co miesiąc deklaracje. W ocenie Sądu Okręgowego nie można zgodzić się z twierdzeniem organu rentowego, że w okolicznościach sprawy pracą wykonaną przez ubezpieczoną było znalezienie osoby trzeciej – owego drugiego pracownika, który na prośbę ubezpieczonej wykonał opisaną wyżej czynność w postaci przesłania deklaracji do (...). Taka interpretacja faktów przez apelującego prowadzi do wypaczenia treści art.17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, który sankcjonuje wykonywanie przez ubezpieczonego pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy. Fakty w sprawie są natomiast jednoznaczne. Ubezpieczona nie wykonywała pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy i będąc świadomą niemożności wykonywania takiej pracy poprosiła innego pracownika o przesłanie deklaracji do (...). Jednocześnie wobec tego, że to nie ona (ubezpieczona) wykonała tę czynność, przekazała pieniądze przelane na jej konto przez (...) owemu drugiemu pracownikowi. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że ubezpieczona nie pobrała nienależnie świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc apelację organu rentowego oddalił.